NĂM THỨ MƯỜI — SỐ 1648 MỖI SỐ 0$02 NGÀY KHỞI NĂM 14 SEPTEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	1 mois	3 mois	6 mois	1 an
Một năm	0$60	1$80	3$30	6$00
Các làng về	»	2$00	3$80	7$00
Các công-sở	»	3$00	5$00	9$00
Sáu tháng	0$60	1$50	3$00	5$50
Ba tháng	0$30	0$75	1$50	2$75
Một tháng	0$10	0$30	0$60	1$25

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au cent
Théâtre de banlieue, sur 0 — 065 de large
Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par continuation et par insertion. . . . . 0$10 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Muốn khai-khẩn ruộng đất cho chắc có thành-hiệu nên thế nào?

Ở nước ta bây giờ ai lại chẳng biết cái ruộng đất hoang nhân còn mênh-mông bát-ngát kia là một cái quyền lợi vô cùng; ai lại chẳng biết những ruộng đất mà khai phá giống-giọt được ra thì thật là cái lợi thiên trường địa cửu. Nhân-tình ai cũng ham lợi; thấy việc có lợi mà tiến mình lại sẵn, thì ai còn ngần ngại gì mà chẳng dám bỏ tiền ra. Vậy mà xem ra những nhà tư-bản, nói đến việc khai hoang khẩn thổ, phàn nhiều vẫn có ý quan vọng trù trừ; mà những người đánh bạo bỏ tiền ra, thì cũng một rủi một may, thành công có mà thất bại cũng có. Sở-dĩ thất bại, tuy có nhiều cớ, mà cái cớ lớn nhất chỉ tại là thiếu nhân-công. Ôi! nước ta có phải là nước thiếu nhân công đâu, những dân ở về các tỉnh trung-châu, sinh-sản càng ngày càng đông, đường sinh-nhai càng ngày càng eo-hẹp, ruộng không đủ mà cày, nghề nghiệp không có mà làm, đói rách lam-lũ, biết bao nhiêu mà kể; cứ coi giá dung-công trong một xứ cao hay hạ, thì đủ biết nhân công trong xứ ấy it hay nhiều. Nhân-công xứ mình giá mướn đắt nhất chỉ một ngày bảo, năm hào, mà có chỗ hạ đến hào rưỡi, hai hào; thế mà nhiều khi đi làm còn không có người mướn; khắp trong hoàn-cầu này dễ thường không có mấy nơi giá dung công hạ đến như thế. Xét thế thì biết được nhân-công nước mình thật dư, chứ không khi nào thiếu.

Nhân-công sở-dĩ thiếu là tại cái cách tổ chức của các nhà khẩn đất ta không khéo, không lợi-dụng được nhân-công. Phàm người ta ai cũng có tính an thổ trọng thiên; mà thứ nhất người nước mình thì cái cần-tính ấy lại càng sâu lắm; nào những tục ngôi ăn chốn ngồi ở trong làng trong xóm, nào những tục giỗ tết thờ cúng, giữ mồ mả gia tiên, ra một bước khỏi làng đã lấy làm chua xót lắm; cực chẳng đã mà phải lỵ hương khỏi lý thì cũng trông có cái cơ gì làm nên giàu có được hơn gặp năm gặp bảy ở nhà, mới chịu nhịn cái thông-khổ hiện-thời mà mong cái khoái-lạc trong lai vậy. Nay nghe nói mộ đi khẩn đất cày ruộng thì phải chịu lúa thuế, lính trâu bò điền khi thì phải trả tiền lãi; người ta nghĩ cái nông-nỗi bỏ làng bỏ xứ chua-xót biết nhường nào! tưởng làm được nên cơ-đồ gì mà đi lận suối trèo non, ruồng rừng vỡ núi, nước mắt mồ-hôi kể bao nhiêu công-phu khó nhọc, mà rút lại tắc đất cắm giùi vẫn không có, làm mẫu nào thì phải nộp lúa thuế mẫu ấy, vay đồng nào thì phải trả lãi đồng ấy, rồi ra tay không cũng lại hoàn tay không. Cho nên những người còn có cơm ăn việc làm không mấy người chịu đi, vì đi cũng chẳng mong gì làm giàu làm có được. Có người đi làm chừng một vụ, thấy ruộng đất không được tốt cho lắm, hoặc rủi bị thủy-hạn hoàng-trùng, mùa màng kém sút, thì liền ngã lòng thôi-chí mà bỏ ruộng về ngay. Cũng có người làm được đôi ba vụ, kiếm lấy vốn liếng chút đỉnh để lo về lập nghiệp ở an-manh, vì không phải ruộng của người ta mà người ta thiết. Trừ ra chỉ có những kẻ cùng về sỹ xuất, vong gia thất thổ, bất-đắc dĩ phải nhờ chốn nương thân; mà những hạng người ấy phần nhiều lại là những hạng ăn bơ làm biếng, cờ bạc rượu chè có làm cũng chẳng thành ruộng; thường có kẻ vay liều vay lĩnh, rồi bán cả trâu bò điền khí mà tìm phương trốn mất chẳng nhiều.

Ấy sở-dĩ thiếu nhân-công mà làm cho sự khẩn đất của ta hay thất bại là vì lẽ thế. Thiết tưởng phàm làm việc gì cũng phải làm cho hợp với vật-lý nhân-tình, thì cái việc ấy mới thành mà mới bền được. Các nhà khẩn đất cũng nên xét kỹ vật-lý nhân-tình, giảm bớt cái dục vọng tự-tư, mà thực hành cái chủ-nghĩa công lợi, thì có lẽ hay hơn.

Thế nào là công lợi? Giá như mình đứng khẩn một ngàn mẫu đất, chiêu lấy một trăm người điền tốt, rao ai bằng lòng đi khai phá miễng đất ấy thì đến làm tờ giao-kèo với mình; chia cho mỗi người mười mẫu mà khai phá, thành điền rồi mình chỉ lấy năm mẫu, còn năm mẫu cho người ta; ai không có trâu bò điền-khí hay là thiếu vốn ăn thì mình cho vay đến mùa trả mà lấy lãi rất nhẹ. Vậy thì những người đi khẩn đất ai cũng có cái hi-vọng trong một vài năm sẽ được năm mẫu ruộng, mà đánh bụng sinh cơ lập nghiệp ở cái quê-hương mới này, đem vợ con, dời nhà cửa, cố công cùng sức, chăm chỉ làm ăn; dù có phải một hai vụ mất mùa hay là đất ruộng không được tốt cho lắm, song cũng deo lòng ham tiếc, không đến nỗi nản bụng mà bỏ đi ngay, có làm mãi thì ruộng-xấu rồi cũng thành ra ruộng tốt; đủ có trường đền làng đền xứ, mà sự sản ở đó, vợ con ở đó, cũng thành làng thành xóm ở đó, ở đâu quen đấy, cũng lại thành an thổ trọng thiên. Một ngàn mẫu đất ấy chắc chẳng mấy lúc mà thành điền; người ta là những chủ đất nhỏ, mà mình là một ông chủ đất to, cùng được hưởng cái thú an cư lạc nghiệp. Như thế chẳng phải là cái cách công lợi mà là cái phép khẩn đất rất mau thành hiệu dư?

Nói vậy, e những nhà khẩn đất hiểm rằng không được thu toàn lợi mà không chịu xuất tư-bản ra làm chăng? thiết tưởng như thế phần tư-bản cũng còn lợi hơn phần nhân công nhiều lắm. Cứ cái công-lệ về môn học kinh-tế: Một là thổ-địa, hai là nhân-công, ba là tư-bản, ba cái đó không thể thiếu được một cái nào. Tư-bản với nhân-công, chính lẽ vẫn phải trọng bằng nhau mới phải. Nói như trên kia, người đứng khẩn một ngàn mẫu đất, phí-lổn các hạng bất-quá hết ba ngàn đồng bạc là cùng, mà sau được năm trăm mẫu đất thành điền, tính giá rẻ cũng đáng một vạn đồng bạc; thế là lãi được đến gấp ba rồi; còn về phần nhân công, it nào cũng phải trải hai, ba năm chân làm tay bùn, dầu mưa giải nắng mới được năm mẫu đất đáng giá độ một trăm đồng; kể cái giá dung-công thế cũng còn là rẻ lắm. Nhà... nhà tư-bản cứ so-đo hơn thiệt, muốn vơ vét cả lợi cho một mình, thì có đất mà thiếu người cày, làm sao sinh được hoa-mầu mà mong cái tiền vốn xuất ra có sinh-sôi nảy nở. Đăng nào lợi, đẳng nào hại, xin thử đem bàn toán tính kỹ mà coi. Kẻo mãi như bây giờ, ruộng đất nhiều, nhân công ẩn, tư-bản cũng không thật đến nỗi hiếm, mà cả nước đành thúc-thủ chịu nghèo, thì thật là đáng tiếc quá!

T

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 12 Septembre 1922

Việc Đông âu

Hội Hồng-thập-tự có đệ trình lên trị-sự hội Vạn-quốc một bức điện-tín nói về việc quân lính nước Hi-lạp giết giáo nhân-dân trong khi họ lui về

Tòa trị-sự hội Vạn-quốc có trả lời rằng tòa sẽ khuyên-răn cả hai bên.

Quân lính Thổ-nhĩ-kỳ tiến vào Smyrne được ba tháo, không có điều gì lôi thôi cả.

Tại Ấn-độ nhân dân mừng rỡ cuộc chiến-thắng của người Thổ nhĩ-kỳ.

Chánh phủ Hy-lạp đương trù tính việc thả nốt quân lính Ngạc đầu vì việc thất bại ở Thrace quân lính Hy-lạp lấy làm não-động lắm.

Hội Vạn-quốc

Trong nhiều bữa, đại-hội-đồng không hội-nghị. Mọi việc đều giao cho các tiểu-hội-đồng xem xét. Hội đã cử một hội-đồng coi về việc cai-trị các xứ của hội Vạn-quốc bảy-quyền cho hiệt quốc Trong hội đồng ấy có MM Hanotaux, Himans, Robert Cécil, Imperiali, Bellegarde. Hội-đồng đã bàn đến cái vấn-đề bảo-hộ các tiểu dân.

Bordeaux ngày 13 Septembre 1922

Hội Vạn-quốc

Trước khi hội Vạn-quốc lại đặt kỳ đại-hội-đồng, thì ai nấy đương lưu tâm cứ ý vào công việc của các tiểu hội đồng. Tại hội-đồng thanh-giảm quân bị, M. de Jouvenel có nói nước Pháp rất mến cuộc hòa-bình. Ông lại có nói: Nay không có thể bỉ dầu lo việc thanh-giảm quân-bị được, nhưng trước tiên phải trừ tiệt cho mọi nước cũng được hưởng những điều khoản bảo-chứng chắc chắn đã.

Hội Vạn-quốc có lai cảo cho các báo như sau này:

Ngày nay các tiểu-hội đồng vẫn làm việc. Tiểu-hội đồng thứ nhất xét về các vấn-đề hiến-pháp và luật-pháp. Hội-đồng đã xét cái phương-pháp về cái thể-lệ giảng-hòa cho các nước. Hội-đồng tuần hai đã xét cái thể-lệ tổ-chức một cơ-quan Vạn-sinh của hội Vạn quốc. Hội-đồng thứ ba vẫn xét bản dự-án hiệp-ước bảo-chứng của Lord Robert Cécil để trù tính sự thanh-giảm quân-bị. Hội-đồng thứ tư đã xét bản dự-thảo sổ chỉ thu của bộ Lao-động của liệt quốc. Hội-đồng thứ năm đã xét bản tờ trình về cái vấn-đề nha-phiến. Hội-đồng thứ sáu đã xét về cái vấn-đề tiền dân. MM Pesta (Sa-ca) Robert Cécil và Gilbert Murray (Nam Phi-châu) có đọc diễn-văn.

Thị giá quốc-trái: 3%. 12.45 — 4/. 1918 64,50 — 5%. 1915 1916 78 10 — 5% 1920 93,52 — 6%. 1920 92 25.

Đồ-ăn của máy tự-động về sau này

(Tiếp Theo)

Ta đã biết rằng dầu xăng là một chất cốt có *than* và *khinh-khí*, vậy thời thứ đồ ăn của máy tự-động về sau này không khỏi có than và khinh-khí mà ra. Ta hãy kể mấy chất có một chất than làm đồ ăn được.

Acétylène (khi đèn đất) C 2 H 2 có 2 puân than và 2 phần khinh-khí nhiệt-lực 12280 calories nghĩa là mỗi cân khí đèn đất sinh ra được 12280 đơn-vị-nhiệt (calories). Đơn-vị nhiệt là cái sức nóng khiến được cho 1 cân nước thêm được 1 độ nhiệt. Tôi dự tính 1 cân nước từ 3o đến 100 độ thì là phải cần đến 70 đơn-vị-nhiệt.

Ethylène C 2 H 4. có 2 phần than, 4 phần khinh-khí, nhiệt-lực: 21214 calories.

Benzine C 6 H 6. có 6 phần than 6 phần khinh-khí, nhiệt-lực: 9749 calories.

Naphtaline. C 10 H 8. có 10 phần than 8 phần khinh-khí nhiệt-lực: 9749 calories.

Acétone propanone). C H 3 co CH 3. có 3 phần than, 6 phần khinh-khí 1 phần dưỡng-khí nhiệt-lực: 7331 calories.

Alcool méthylique 99 phần (10 phần nước là) nhiệt-lực: 4504 calories.

Alcool éthylique 99 phần (10 phần nước là) nhiệt-lực: 6056 calories.

10 phần rượu éthylique với 1 phần rượu méthylique (50 độ đến) nhiệt lực: 5523 calories.

1 phần rượu đốt đèn với 1 phần benzol 90 (50 độ đến) nhiệt-lực: 7058 calories.

Xem ra thì cái thứ rượu éthylique cao phần là thứ hòa-chất tiện lợi hơn cả. Ngày tương-lai 1855 các nhà làm rượu nước Pháp đã có lời dụng về vấn-đề dùng rượu cho máy chạy. Năm 1921 19 2 vùng bộ đã có một cuộc thi về vấn-đề ấy. Hai nhà hóa-học Sorel và Sidersky chuyên khảo về cuộc thi ấy kết rằng: sự đốt rượu trong máy tự-động có phần lợi hơn dầu dầu-xăng, tuy cái nhiệt lực của rượu (9000 calories) kém nhiệt-lực của dầu-xăng (11500, mấy lần). Sao vậy? — Dầu-xăng vốn không có dưỡng-khí, lúc chạy phải cần nhiều khí gió bên ngoài, thành ra phải tốn nhiều đơn-vị-nhiệt để làm nóng cái khí gió ấy lên rồi mới cháy được. Còn như rượu tại đã có sẵn dưỡng khí trong thân-thể, nên cứ cần lí khí gió mà thôi, đơn-vị-nhiệt không bao nhiêu. 1 cân rượu cần cần 6 thước dưng không-khí tài chảy hết, còn 1 cân dầu xăng phải cần đến những 12 thước. Tuanh thì 1 thước dưng chất nổ, hoặc dùng rượu, hoặc dùng dầu-xăng cũng có một nhiệt-lực như nhau mọc độ 650 đơn-vị-nhiệt.

Năm 1900 ở thành Berlin, kinh-đô nước ức, cũng thí nghiệm về vấn-đề ấy. Kết-quả như sau này:

1. — Lão mở máy, máy chạy ngay.
2. — Sự đốt rượu lợi hơn đốt dầu-xăng. Công việc tăng lên 25 phần trăm.
3. — Rượu hòa với một chất có than thì tốt hơn nữa. Hơi tưởa không có mùi gì cả.
4. — Sự dùng rượu nguyên, hoặc pha lẫn với một chất khác đều có lợi.

Thứ rượu dùng thời bấy giờ là rượu 90 phần và có pha thêm 20 phần trăm benzol. Một lít cân nặng 844gr. và có thể sinh ra được 6598 đơn-vị-nhiệt. Tây lắc bấy giờ máy-móc chưa được hoàn-bảo như bây giờ mà mỗi giờ đồng-hồ một mã-lực chỉ tiêu hết từ 360 đến 420gr. rượu, tuy vậy mà sự sinh ra một sức khỏe 10 mã-lực rưỡi thế mà hiệu-sự sinh ra được 2 mã-lực rưỡi, nghĩa là được 2,5×10 = 10,5 = 23,8 /. (23, 8 phần trăm).

Có một điều hay nữa là một cái máy chạy rồng-rã trong 3 năm như vậy lắc tháo ra xem thì bộ phận máy (segments, soupapes) hãy còn tốt lắm.

Ông Mustil dùng rượu, dầu-xăng, dầu-nỏa, khí đốt đèn, lần-lượt đốt cho máy chạy thì nghiệm ra rằng:

1 cân dầu xăng sinh ra: 14 đến 18 /.=1 HF, 46 đến 1 HF, 89.

1 cân dầu-nỏa sinh ra: 13 /.=1 HF 36.

1 cân khí-đốt đèn sinh ra: 18 đến 31 /.=1 HF 89 đến 3 HF (3 mã-lực).

1 cân rượu sinh ra: 24,8 /.=2 HF 60.

Ngay từ năm 1900 ai cũng biết sự đốt rượu cho máy chạy là có lợi mà trong khoảng 22 năm nay không ai đem thi-hành cái vấn-đề ấy là vì cớ gì? — Vì số máy tự-động ngày xưa chưa có bao nhiêu, dầu-xăng còn rẻ tiền và cái hỏa thiêu thứ hóa-chất ấy chưa biến-nhiên như bây giờ. Vì những bộ-phận máy làm ra chỉ cốt để dùng một thứ dầu-xăng mà thôi. Ai dang nỡ quan cũng lấy làm tiện-lợi, vậy tội gì mà tìm chất khác cho thêm phiền. Lại có máy cứ sau này nữa: một thứ hóa-chất hoàn-toàn đem đốt trong máy tự-động phải chạy và bay hết đi, không để chất than hay nước nào lại ở trong lòng máy, vì 2 chất ấy làm thời cơ thể sinh ra chất-than, chất-độc, khiến cho máy mau hư-hỏng.

1 gramme rượu 95 phần phải cần 6 lít 7474 khí-gió.

1 gramme rượu 90 phần phải cần 6 lít 2105 khí gió mới cháy hết được. Nếu cho qua 10 lít rưỡi hoặc kém 2 lít 3 cũng không cháy hết. Sự mỏ không-khí vào máy phải cần thận: Đó là một điều bất tiện. Thứ hai rượu hòa với không-khí phải có một nhiệt độ cao thì mới đề cổ. Ở xứ ta thì không có điều bất-tiện, nhưng ở xứ lạnh như bên Âu-Mỹ thì nhiều khi mở máy, máy không chạy ngay, người ta phải quay cho máy chạy vài vòng hoặc đẩy cho xe-hơi đi vài thước rồi nó tự khắc vận động được. Còn có một cách nữa là để ở trong máy một cái lò con để hâm cho nóng hơi rượu trước khi mở máy hộ: lúc mở máy thì dùng dầu-xăng rồi sau hãy dùng rượu. Bộ phận máy tự-động lắt phải có cạnh-cải ít nhiều thì sự dùng rượu nguyên mới thật được tiện lợi. Nhà bác-vật Pháp Magin hiện đương thí-nghiệm một thứ carburateur mới để giải cả vấn-đề ấy. Điều bất tiện thứ ba: rượu là một chất dễ hút nước, khiến cho trong dụng cụ xăng bằng sắt (reservoir en tôle) như ngày nay chúng phải hàn-gi. Thôi-ấy làm bằng đồng đỏ thì không lo-ngại gì nữa.

Muốn khỏng có những điều bất-tiện kể trên này thì phải đem rượu hòa với một chất cốt có nhiều than, cho nên hiện thời những hóa-chất mới chế ra đều là rượu pha lẫn với một chất khác, thứ nhất là lẫn với xăng-dầu. Nhưng phải có một thứ máy mới vẫn-đề khó-khăn, vì chỉ có rượu 100 phần, nghĩa là không có chất nước lã nào, mới luyện hẳn vào với dầu-xăng mà thành ra một thứ dầu đông chất (homogène). Nếu trong rượu có nước lã thì hễ nhiệt-độ tăng lên hoặ giảm xuống, rượu sẽ đi đằng rượu, dầu-xăng đi đằng dầu-xăng, phân thành 2 lớp khiến cho thứ hòa chất thành ra vô-dụng. Một lít dầu-xăng Scheil cần nặng 730 gr. Một lít rượu 95 phần cần nặng 807 gr. Dầu nhẹ hơn rượu tất có lúc phân thành lớp trên lớp dưới.

Trước khi ở Thí-nghiệm còn ngoài kỹ-nghệ khó lòng mà chế ra được rượu 100 phần, đã có lẽ những vật để hút nước như vôi sống, đất đèn đèn (carbures de calcium), hôi-dưỡng (potasse) v. v. để đốc rượu lại thì cũng chỉ chế ra được rượu 98, 99 phần mà thôi. Cách chế ấy không tiện, vì phần thì làm rằng giá tiền. Người ta đành chỉ dùng thứ rượu cao phần như rượu 90 95, mà kỹ-nghệ chế ra vừa nhiều vừa rẻ tiền vậy. Dùng thứ rượu ấy lại phải tìm một *chất thứ ba*, chất thứ ba ấy phải làm cho nó hai *chất rượu* và *dầu-xăng, luyện hẳn lại với nhau* mà không bao giờ phân lìa ra nữa. Chất thứ ba ấy là những chất sau này: (rượu hôi) alcool amylique: benzol, ether, composés phénoliques, crésols, xylénols. Mới đây hai nhà hóa học ở chế máy rượu tên Deux-Sèvres tên là R card và Allecet được giải thưởng về sự dùng thứ rượu hoàn-toàn để luyện 2 chất rượu và dầu-xăng với nhau.

(*Còn nữa*) Nguyễn-Lê

VĂN UYÊN

Phước môn quốc âm thi

Đề ngự giả đi Tây

Từ thảo khai thiên mới hội này,
An-nam Hoàng đế ngự qua Tây.
Văn thơ thông hiệu năm châu đặng,
Chiến-cụ I ban truyền tám cõi hay.
Kết cuộc hòa bình giăng cả gấm,
Tạo nên thời thế nhẫm đàng mây.
Công đền ơn trả tình thêm hiệu.
Nhơn trí chung đồng nghĩa đó đầy.

Vọng dụ chiêu ngự đi Tây ngữ đề

Vua tôi sau trước nghĩa nào so,
Từ thuở đầu âu nhẫn đến giờ.
Bến đội quân vương hai mái tóc,
Lòng lo xã tắc mấy vòng to.
Phương xa giao hảo càng thêm gắn,
Vận mới đồng-văn thấy đặng cơ.
Mục thước nai theo đề Tạo-hóa,
Cơ quan gin giữ đám bơ vơ.

MỚI XUẤT BẢN:

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT

(MANON LESCAUT)

Soạn-giả: L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dày 290 trang

Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển 0.14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

Cuộc công-thải Đông-pháp

Kỳ rút số lần thứ hai

(Tiếp theo)

Những số sau này được hoàn lại 100 đồng :

66.083	77.079	87.713	101.056
66.280	77.158	87.720	101.090
66 371	77 321	87.807	101.110
66.429	77.330	88.012	101.160
67 061	77.752	88.094	101.388
67.219	77 831	88.335	101 785
67.533	77.938	88 377	101.789
67.555	78.320	88 522	101.808
67 649	78.439	88 541	101.970
67 660	78.639	88.627	101.980
67 696	78 797	88.672	102 368
68.101	78.926	88.758	102 374
68.298	78.953	88.780	102.418
68.355	78 964	89.142	102 698
68.496	79 000	89.369	102 996
68.538	79.192	89 430	103.130
68 862	79 320	89.444	103 259
68.887	79.450	89.558	103.395
69 971	79.667	89.784	103.438
69.045	79.978	90.137	103.465
69.066	80.121	90.320	103.596
69.156	80.355	90.384	103.649
69 206	80.380	90.574	103.783
69 308	80.449	90.610	103.822
69 407	80.612	90.698	104.000
69 438	80.793	90.737	104.018
69.599	81.134	90 818	104.144
69.737	81.388	91.138	104.435
69.758	81.427	91.284	104.558
69.786	81.450	91.402	104.590
69.990	81.514	91.414	104.665
70.218	81.522	91.605	104.872
70.311	81.664	91.619	104.891
70.347	82.026	92.157	105.164
70.356	82.094	92.604	105 200
70.409	82.114	92.693	105.237
70.676	82.129	92.888	105.471
70.808	82.410	93.098	105.889
70.923	82.450	93.194	105.896
71 000	82.519	93.247	106.142
71.144	82.652	93.304	106 166
71.166	82.880	93.384	106.500
71.221	82.896	93.402	106.525
71.262	82.933	94.075	106.586
71.311	82.934	94.294	107.003
71.503	82.947	95.062	107.386
71.805	83.136	95.746	107.507
71.908	83.221	95.844	107.585
71.974	83 222	96.400	107.643
72.123	83.236	96.617	107.764
72.265	83.276	96.623	108.001
72.3 0	83.417	96.700	108.050
72.521	83.494	96.721	108.147
72.871	83.624	96.912	108.222
72.905	83.681	96.988	108.293
72.918	83.693	97.091	108.316
73.002	83.698	97.279	108.331
73.287	84.237	97.329	108.416
73.337	84.386	97.350	108.661
73 503	84.529	97.367	108.959
73.547	84.661	97.562	109.290
73 550	84.692	97.586	109.348
73.560	84.821	97.683	109 789
74.008	84.912	97.705	109.910
74.079	85.134	97.326	109.965
74.123	85 239	97.736	109.967
74.222	85.338	97.744	109.975
74.235	85.418	97.889	110.392
74.429	85.547	97.951	110.473
74.533	85.774	97.975	110.599
74.541	85.992	98.176	110.787
74.618	85.996	98.134	111.190
74.777	86.029	98.263	111.365
75.021	86.254	98.391	111.364
75.341	86.328	98.498	111.448
75.615	86.338	98.515	111.454
75.681	86.492	98.902	111.505
75.818	84.530	99.020	111.620
75.976	86.541	99.214	111.750
76 035	86.781	99.666	111.908
76.115	86.816	99.768	111.925
76.216	86.818	99.931	111.971
76.217	86.995	100.163	112.209
76.284	87.148	100.311	112.390
76.418	87.318	100.495	112.454
76.461	87.647	100.836	112.400
76.946	87.648	101.012	112.474
77.057	87.703	101.049	112.540
112 518	115.745	118.102	120.508
112.635	115.748	118 209	120.516
112.759	115.867	118.236	120.545
112 762	115.924	118.280	120.682
112.817	115.989	118.304	120.876
112.904	116.026	118.338	120.917
112 965	116.056	118.341	121.038
113 200	116.070	118.427	121.097
113 234	116.196	118.446	121.388
113.275	116.200	118.465	121.426
113.527	116.232	118.560	121 546
114.137	116.334	118.589	121.584
114.142	116.547	118 831	121.627
114 144	116.699	118.910	121.635
114.305	116.719	119.098	121.753
114.319	116.735	119 232	121.918
114.364	116.967	119.310	122.109
114 523	117.122	119.377	122 255
114.736	117.277	119.401	122 338
114 775	117.278	119.456	122 764
114 795	117.313	119.547	122 834
114.796	117.453	119 707	122.918
115.109	117.472	119.819	123.010
115.111	117.534	120.022	123.050
115.162	117.731	120.195	123.089
115.165	117.848	120.252	123.233
115.505	117.874	120.391	123 327
115.601	117.975	120.435	123.395
115.676	118.023	120.494	
101.801	109.090	115.142	119 115
101 933	109.258	115.460	120.465
102 853	109.374	115.485	120 855
103.136	110 561	116 392	121 96
103 257	111 401	116 727	121 895
103 304	111.871	116 778	121.932
103.406	112.244	117 019	122.141
104.479	113 836	117 214	122 348
105.493	114.181	118 291	122 360
106.740	114.889	118 943	122 608
107 815	114.973	119 043	122 883
108 890	115 129	119 068	123 216
108 998			

Những số sau này là những phiếu trúng giải trong kỳ rút số lần thứ nhất, mà những người trúng số đến ngày 31 Août vẫn chưa lấy ra.

380	20.007	50.817	87.629
581	20.953	51 053	83.796
621	21.263	51.066	83.801
1.505	21.290	51.264	83.828
1.585	21 414	51 427	83.865
1.639	21 795	51 554	84.020
1.846	21 968	51.557	84.430
1.900	22 297	51.876	84.936
2.582	24 092	52 050	85.044
2 556	24 466	52 132	85.742
2.662	24 495	52.080	86.382
3 004	24.583	52 135	86.586
3 026	24 598	52.559	86.770
3 370	24 753	52.60	86.791
3 621	2 .229	52 23	86.893
3.638	25 227	53 338	87.849
3 796	25.435	53.428	88.102
3 859	27.226	53 442	88 535
3.978	28 269	53.569	89 018
4 212	28 503	53 782	89 542
4 587	29 829	56.864	89.718
4 654	30 919	57 09	90 268
6 785	33 941	57 495	9 553
7.776	34 217	57.688	9 629
7 886	34 443	57 818	90 707
7.497	35.019	58 851	91.877
7.587	36.649	60 572	9 334
8. 63	36 984	60 525	91 651
8 514	37.907	63 303	91 849
8.518	38 475	63 962	92 247
8.608	39 313	63 975	93 070
8 802	40 561	64.001	93.285
9 348	41 569	64.847	94 453
10.009	41 926	64 973	94 614
10.062	43 695	65 886	94.796
10 129	44 702	66 422	95 402
10 244	44 760	66 442	95.445
10.347	45.302	67.193	95.786
10 619	45 474	67 406	96 119
10 655	45 689	67.409	96 297
11 204	45 731	67 922	96.340
11.520	45 917	68.174	96 351
11.618	46.125	68.353	9 .691
11.672	46 134	69.469	96 746
11.931	46 241	69 775	96 812
13.231	46 271	69 999	96.819
13.251	46 440	70 691	96.941
13 501	46.520	70 573	96.975
11 632	46 540	70 650	97.815
13.658	46 593	71 361	97.887
13.791	46.594	72 308	97 929
13.799	46.617	72.797	98 559
14 517	46 667	74 023	98.590
14 542	47 563	74.096	98 695
14 997	47.713	74.129	98 908
15.211	48 799	75.457	100.071
16 228	48 921	76.203	100.141
16 290	49.012	78.080	100.434
16.297	49.194	80.097	101.202

Ngày 1er Septembre, chúng tôi sẽ đăng tiếp những số trúng giải khác.

VIỆC HANOI

Phái-bộ Vân-nam đến yết-kiến quan Toàn-quyền. — Đến sáng thứ bảy 16 Septembre thì một phái-bộ Vân-nam đứng đầu có M. Shu là đại-lý bộ ngoại-giao Trung-hoa tại Vân-nam đại-biểu quan Đô-đốc Đường kế Nghiêu xuống Hanoi yết kiến để quan Toàn-quyền và giữ tình giao-hiếu của hai nước lân-bang. Quan Lãnh-sự của nước Pháp tại Vân nam là M. Bodard cũng xuống một lượt. Các ngài sẽ đi chuyến xe-lửa riêng tới nơi.

Tòa án Cai-trị. — Đến ngày 20 tháng này, hồi 8 giờ sáng, tòa án Cai-trị sẽ họp. Những việc xét trong kỳ ấy ngày mai bản quán sẽ đăng báo.

Việc thông-hành ở sông Luộc. — Sáng hôm qua quan chánh kỳ-sư Luộc đã cùng ông Lộc-lộ khác bàn về cách khơi sông Luộc cho tàu thuyền đi lại được, khỏi mắc cạn.

Tự tử hay là bị ai mưu hại? — Về chuyện cô Trịnh-thị-Tuân ở phố hàng Muối là con dâu quan huyện Ng khắc-Viện, chết vì thuốc độc mới rồi mà thiên-hạ mỗi người bình phẩm một cách, người nói thế này, người nói thế nọ, không rõ là cô tự bị đánh thuốc độc hay là uống thuốc độc mà quyên-sinh. Cũng vì hồ nghi về sự chết ấy mà quan tòa đã ủy quan thầy thuốc mổ xét, nhưng xét thì thầy-thuốc cũng chỉ có thể biết được là chết gì làm chết người mà thôi, còn như cứu xét là tự tử hay là bị thuốc độc thì là việc của Tòa-án. Chỉ biết thiên-hạ đồn rằng cô ta là gái đảm lắm, một tay đỡ đần nhà chồng đã nhiều, lại vừa là cho chồng được làm thử ký trong một sở kia. Thế mà không biết duyên cớ làm sao lại đến nỗi ba trận một cách thảm thế như vậy ?

Về chuyện rủi ro xe-điện ngày hôm qua. — Trong số báo ngày hôm qua, bản quán đã đăng việc rủi ro xe-điện xảy ra tại phố hàng Gai, là hai người phụ xe bỏ chỗ gạch đầu bị trọng thương cả. Việc rủi ro ấy chẳng lấy chi làm lạ, là cái lẽ nó phải như vậy, nguyên là phố hàng Gai đã là phố chật hẹp nhất trong các phố chật hẹp, lại đặt đường xe-điện đi qua. Đã thế lại xe bỏ xe tay, xe ngựa với các hàng gồng-gánh qua lại suốt ngày, không lúc nào vắng người, bởi thế ai đi xe qua lại mà không xảy ra việc gì thì nên lấy làm may lắm. Để biết bao nhiêu lần trong tờ báo này kêu ca về sự qua lại qua lắt đó của bọn phu xe sắt với cao-su đến khách đường ngõ ngán cả đường phố. Ấy cái nguy-hiểm chết người với gẫy chân, gẫy tay là bởi đó. Ở chỗ xe điện ở trước nhau về phía đầu phố Cầu-gỗ cũng vậy, cứ mỗi khi có chuyến xe điện ở đường Hà đông ra là bọn xe nhâu nhâu mà đón khách, khiến cho người ta tối tấm mặt mũi, không biết tránh đường nào.

Nếu trong nghị-định quan Đốc-lý về việc cấm xe trong mấy phố mà không kể thêm cái phố hàng Gai vào nữa thì những xe qua lại trong phố hàng Gai còn xảy ra nhiều chuyện rủi đầu gẫy tay như việc xảy ra sáng hôm qua nữa.

Việc Chợ-chu. — Xã đoàn Ng-v-Hai làng Quan chiêu tổng Sơn-đêm huyện Phú-lương (Thái nguyên) vì đã có làng can đảm bắt một tên tù vượt ngục ở Chợ-chu mà chết thì nay được truy tặng tăng cửu phẩm bá hộ.

A vendre : Fusil de chasse « Hammerless » renforcé, éprouvé à toutes les poudres pyroxylées. Fermeture triple verrou, — Calibre 12 — Etat de neuf.

S'adresser bureau Journal. 3327

Các công hậu tuyển. — Chiều theo điều 43, chỉ dụ ngày 26 Décembre 1918 các viên chức có tên sau này được bổ làm hậu tuyển tri-huyện :

Các Ng-cao-Luận, Giáo-thụ Ninh-bình; Võ-Sỹ-Phiêu, Giáo-thụ Hà-đông; Nguyễn-Sinh-Tị, Giáo-thụ Thái-bình; Lâm-hữu-Lập Giáo-thụ Kiến-an; Vũ-xuân-Tâm, Giáo-thụ Hà-nam; Ng trinh Cát, Huấn-đạo Hà-đông; Ng-trọng-Khôi, Huấn-đạo Hưng-yên; Phạm-hữu Thái Hậu-bổ Quảng-yên; Ng đình-Siêu, Thông phán Hà đông; Phan-đức-Tài Huấn-đạo Hưng-yên; Trần-văn-Lan, Huấn đạo Bắc ninh; Trịnh t -Khanh Huấn-đạo Nam-định; Trần-văn-Quế, Hậu bổ Ninh-bình; Đào-văn-Môn, Huấn-đạo Ninh bình; Dương bách Duyệt, Giáo-thụ Phúc-yên; Lê-v-Bình Huấn-đạo Hải-dương; Phạm-duy Tiến Huấn đạo Hà-đông; Ngô-manh-Nghinh, Huấn-đạo Phúc-yên; Ng-Giảng, Huấn-đạo Hưng-yên; Phạm-bá-Dinh, Huấn-đạo Hưng-yên; Phạm. qui-Chương, Thừa-phái Ninh-bình; Ng-duy-Hiền, Thừa-phái Sơn tây.

Các ngài có phiếu QUỐC-TRÁI và đánh dấu bốt các năm nào, nay muốn bán lại được GIÁ RẤT CAO, xin đến hỏi LÊ-ĐÌNH-CẢNH, số 17, phố hàng Giấy (Rue du Papier) Hanoi. 2045

Ngạch Toà-sứ. — M. Ng-công-Tiếu, thư-ký hạng năm ngạch tòa Sứ được từ chức.

M. Du-văn-Tăng, thư ký thượng hạng hạng tư ngạch tòa Sứ Thái-bình được nghỉ sáu tháng.

Ngạch Công chính. — Bắt đầu ngày 18 Décembre 1922, tại Hanoi, Huế Saigon, Phompenh và Vientiane sẽ mở kỳ thi đốc-công và đốc công thượng hạng ngạch Công - chính (hương-trình theo như nghị định ngày 9 Novembre 1921.

Kỳ thi này là mở riêng cho những người đã tòng sự tại sở Công-chính rồi.

Cũng ngày 1er tại Saigon sẽ mở kỳ thi chuyên nghiệp lấy chức Tham-tá hạng năm trong ngạch Công-chính (Commis-diplôme de 5 classe) thi viết và vấn-đáp đều mở tại Saigon cả.

Nghỉ giả hạn. — M Nguyễn-hành-Gian hội hạng ba ngạch Công-chính được phép nghỉ 3 tháng.

Ngạch Y-tế. — Mme Ng-thị-Lan có đỗ thực thụ hạng năm tại nhà thương Hanoi được phép nghỉ 3 tháng không lương.

M Vũ-ngọc-Quỳnh được bổ khán hộ tập sự ngày 22 Août 1922 thi nay phải bắt đích.

Bán một cái xe ô-tô hiệu BERLIET 24 mã-lực, 6 chỗ ngồi rộng rãi, còn tốt lắm.

Hỏi tại hiệu MONTÈS bán thuốc, phố Tràng-tiền, Hanoi. 3332

Mai-nương Lệ-cốt. — Bộ-giả chẳng nhiều ngài còn nhớ ở trong *Đông dương tạp-chí* ngày xưa, ông Nguyễn-văn-Vĩnh, bản quán chủ nhiệm, có dịch một bộ tiểu thuyết tây ra quốc-văn là bộ Mai-nương Lệ-cốt (Manon Lescaut) mà soạn-giả là L'Abbé Prévost. Nay vì có nhiều ngài muốn đọc lại truyện ấy mà viết giấy hỏi bản-quán những pho *Đông-dương* trước, nhưng tạp-chí cũ đã hết rồi thì bản-quán xin chiều ý các ngài mà in riêng truyện ấy làm một quyển, nay đã xong rồi, vậy ngài nào muốn mua xin gửi thư ngay cho bản-quán.

Thi thư-ký sở Kinh-tế. — Ngày thứ hai vừa rồi mở kỳ thi tuyển thư-ký vào sở Kinh-tế, cả thảy được 7 người trúng tuyển đăng thứ tự như sau này :

MM Phan thế-Roanh, Phạm-gia-Hoành, Ngô-văn-Phi, Ngô-trọng-Phương, Ng-v-Minh, Ng xuân-Lan, Ng đình-Cư.

Trường Quảng-văn. — Đến 15 Septembre này sẽ khai lớp Thành chung học (1re année và 2e année) bắt đầu học từ 5 giờ rưỡi chiều. Ai muốn học thì phải có bằng tiểu học và gửi đơn đến trường n° 26 rue du Sucre. Từ 1er Octobre trở đi không nhận đơn nữa.

MUỐN BÁN MỘT CÁI NHÀ

Số 60 phố Nhà-Thương-Khách, một sau cửa thước đất đã làm thêm được một cái nhà rộng nữa trông ra đường số 23.

Nhà đất vừa rộng, vừa đài ở và đẹp đẽ, gần đường Quan-Thánh.

Ai muốn mua cứ lại đấy mà hỏi 3328

MỚI XUẤT-BẢN LẦN THỨ HAI

SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN

của NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật

Có sửa đổi lại nhiều, có thêm nhiều các bức tranh vẽ của hai nhà danh-họa tại Hanoi là M. Tạ-đình-Ninh và M. Trần-Phềnh

Lại có mấy lời bình-phẩm của Ngô-thì-Quyên nữ-sĩ

Giá bán . . . . . 0$80

Tiền cước gửi (mỗi quyển). **0 . 20**

Ngài nào muốn mua, cứ gửi thư và mandat cho NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.*

Có bán lẻ tại bản quán và các cửa hàng sách. Mua buôn nhiều có trừ hoa hồng.

Số 22

Sóng hồ Ba-bể

Soạn-giả : PHẠM-BÁ-CẨN

« Đêm đông trường, ra giọt sương,
« Thẹn ai cất cánh giăng giờ, trong đã
« thêm càng, sầu vì tơ vương.

« Bên lòng bỗ rồi, luống chạnh
« thương chị-hằng Thương Mây mưa ai
« nguyền đá vàng . . . . . .

« Mối ruột thêm vấn-vít, ngẫm
« đường xa mở mặt, luống xót lòng,
« xuôi ngược bao xa quản, dẫn mình
« trong bụi hồng Đường xa-xôi ai
« mong, luống đợi trong đợi trông...

« Dọ xưa hẹn, còn mong vẹn,
« mong nối tơ đồng. Buồn vì lòng
« đong, ai người tình chung, thêm
« sượng sùng sượng sùng. Duyên sao
« xưa chưa xong chưa xong. . . . .

« Ai thương cùng, ai thương cùng,
« còn nẫu vì non sông, ai người nẫu
« biết không. . . . . .

« Gió lộng giăng trong, thân này
« còn lòng bỏng còn mơ màng, sầu
« rối tung. . . . . .

« Cách Biệt, bỗn luống nặng tình
« dứt nối, lúc đi ai gọi, ta lại ai nói,
« bỗi rối ngày suốt ngày.

« Luống nặng tình dứt nối.

« Trước sau sau trước tỉ bỉ héo hắt
« hơi may hơi may. . . . . .

« Đau lòng bấy riêng vấn mấy đoạn
« tất, có ai hay. . . . . .

« Yêu đêm đêm ngẩn-ngơ,
« Phụ phàng đến thế, chỉ tệ . . .
« Con tạo sao nầy . . . .

Chàng hát xong, trong mình mỏi mệt, dè mái đi về, đoái trông mây sáng non cao, bàng khuâng như nhớ đêm nào năm xưa . . . gắc quế vật vờ. . . . . .

CHƯƠNG THỨ HAI MƯƠI

Sương mù phủ đất, cỏ rậm dầy đồng, bóng mặt trời buổi sớm soi vào, thành ra lắm chiều ấm đạm, chỉ biết cảnh tượng chung quanh, như tiếc tiếc làm vào trong đám sương mù cả. Vừa tàn lẫy. Tự-Minh đã dậy, chàng muốn mạo sương đi đó vài trong làng, để trông phong cảnh cổ, Lão-chải ngăn lại mà rằng :

Anh chưa ăn cơm không nên đi vào chỗ lam-chướng rồi nữa có khi xảy ra lắm sự nguy hiểm, mới rồi những khi đi lộ đêm là ở người chết nhiều quá, vậy sương này là sương độc, anh muốn đi, đợi tan sương sẽ đi. Tự-Minh nói :

Tôi nhớ ngày trước tôi vẫn thường đi sương.

— Không, nói thế không được, trong thành này gió đương có quân giặc đóng, nhân dân đi mấy người về đâu, mà vào làm gì ? Tự-Minh đành nhịn vâng lời, đến nỗi ba buổi tan sương chàng mới đi ra, thẳng vào phía trong làng, đi ra khỏi đường thì bao nhiêu cảnh thắm mắt đau lòng, chàng đã thu nhặp hết vào trong con mắt, nào là xương họp thành đống, máu lan ngày đọng thành vũng mà nơi có sắc đen, tanh hôi xông lên, nếu không bịt mũi thì dễ thường bao nhiêu nước bọt trong mồm đều phải cạn ráo, rồi nhà nhà đều vắng, tiếng võ ve chán-cẳ tai, với trông vào trong làng thì chỉ thấy trông xiêu gạch nát, năm xen vào trong quãng trẻ rậm gio tàn, mà nóc nhà thì hình như không có, chàng nghĩ thầm : Chiến-tranh thật có như nhời xưa đã nói : « Quân đi đến đâu, thì đầy đất cỏ trăm gai mọc », trời sinh ra giống người có trí khôn hơn muôn vật, thế mà ai ngờ trong giống người lại sinh ra giết hại nhau, thế mới biết : « thế tạo ghét toàn phúc » vậy. Ô cuộc đời thay đổi, thế giao chẳng qua là một trường đại phiền não mà thôi, nghĩ thế rồi nhìn quanh bốn mặt, thì càng nhìn càng thấy có cái cảm-tình khác lạ, kích thích đến lòng, hoảng hốt mê man, như đi lẫn vào trong một thế-giới khác, không thể dời bước được nữa, đành lại lộn gió về, đến nhà, lấy tay rờ lên mặt, thì thấy lạnh Luốt như tiền, mới biết mình đã mạo rét mà đi vậy, liền đem chuyện mắt được trông lác sớm kể cho Á-Tam và Lão-trái nghe, hai người nghe đều có ý ấy nay. Lão-chải nói :

Bọn ấy tôi cứ không là tinh quen, ai ngờ ra tinh tán bạo cũng tự trời phú sẵn, hoặc nhân một sự ác cảm gì thì rồi phát hiện ra ngay, Tự-Minh nói :

Tôi tưởng bị cảnh ngộ bắt buộc, nên phải làm.

— Không làng tôi trước có tên Thiên-tam-Bình. Tự-Minh nghe nói, giật mình hỏi lại :

Thiên tam-Bình là tướng giặc ấy chăng, bây giờ còn ở thành này à ?

— Không, hắn đã về Quảng-yên, trước anh ta lên lỗng hay rượu. Mỗi hôm có bạn rượu đến, càng nhau mỗi người nắng mỗi, khi ma-men đã làm ầnh, thì đều chuyện như pháo rang, nói toàn những giọng khinh đời, Tam-Bình nhân thế cũng nói góp, bảo rằng :

Làm người cứ tự ý muốn cứu đời, nhưng thường hay làm sai mục-đích, vậy nên chỉ chăm cho người ta bằng vậy nên khéo ẩm no, thì thường không biết càng khôn khéo càng khổ nhọc càng ẩm no càng phiền não, vậy nên thường làm người suốt đời theo cái mục-đích ấy mà chẳng ẩn thực gì ; những sự no ấm, đói rét, khôn khéo, ngu dại, đều cứ để cho làm người nhân cho nhau, thì thế-giới còn mãi vòng hỗn não, trừ phi làm mất hai nguyên nhân đó thì rồi mới có thể cứu được. Vậy cứu đời có hai cách : một là làm cho nhân dân thoát hóa, lại ngu dân như ngày xưa ; hai là giả công giết hại tru đi ký cho nhân loại tiến-giới ; lý ý-tưởng của Phật tổ ngày xưa cũng vậy, nhưng ngài lại dùng lắm. Còn phái ta tuyên cho phiền, mà rất lại cũng không có thành hiệu, vậy tôi định ra tay mà cứu thế, các anh nên giúp tôi. Mọi người nói :

Bác nói chương tai tiếng, gần chẳng ra gàu, triết lý chẳng ra triết-lý, thế mà cũng học đòi, cái ý-tưởng lý thì chẳng tôi cũng xin lạy bác cả vô vuợa thôi. Hắn nói :

Các anh ngu như lợn, người ngoan nói với người ngu bực mình là thế. Người bạn ở trong bọn, vẫn trước chơi với nhau thân-thiết, thấy anh ta phát giết mọi người đến không đám nói. Người bạn bèn thẳng thinh mà rằng :

Anh đừng nói sẵu, người ta ngửa cả tai, mà kể ngu dần nghe lại phải sốn ốc. Hắn lại nói :

Thế mới siêu việt chớ, nếu lại cũng như các anh thì sao được là bậc đại-anh-hùng. Người bạn lại nói :

Nếu vậy thì tôi xin thay nhời mọi người mà nói với anh rằng : nếu có phải thế thì xin hãy cứu lấy mình anh trước, còn thì ai có thân thì lo, không mượn đến anh. Mọi người nghe nói, đều vỗ tay cười, ai nhờ Tam-Bình thấy cười liền tức giận, bèn giậm chân trợn mắt mà rằng :

Chẳng bảy cười ta thì thế nào cứu cho nghe không ! Mấy tiếng lệnh vỗ lấy làm cho mọi người lại nhịn cười không được, Tam-Bình đã quá say, tấm lòng cứu đời lại càng nóng, vác cái hỉ rượu gio lên mà rằng :

Các người phiền não lắm nhỉ, để ta siêu độ cho, nói xong nét mặt rạn ràng, nhoẻn mép cười khanh khách nghe rất là ghê sợ. Mọi người đều không dám cười, hình như một tiếng trống cái động lên, thì bao nhiêu trống con lại không dám động tiếng, người bạn trống trưởng là anh ta đã hiểu, liền cười mà bảo rằng :

Anh làm trò gì thế, coi như bị điên, tôi xấn-bổ lắm.

(Còn nữa)

Mẹ mìn chăng ? — Mme Ng-thị-An, bán hàng ở phố hàng Vải trình sở Cảm rằng đứa con gái nuôi tên là Ng thị-Lộc lại đi đâu mất từ ngày 28 Août.

Việc nẩm cá vào xe ô-tô. — Mấy cửa nẩm đã và xe ô-tô của M. Darillier là thông ngôn ở Tòa án trong khi đang đi qua hạt Gia-lâm đã trước thì nay đã bắt được cả là tên Ng-Sơn tây, Ngô-v Tin, Ngô-v-Thuong, Ngô-như-Tinh, Ngô-quang-Diên và Ng-v-Binh. Nay xét ra rằng trước khi chúng nẩm đã vào xe thì chúng vừa mới toan ăn cướp ở trong một cái chùa ở gần đó.

Quan Đốc-tờ Bi-cơ man

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Bệ sinh, chứng bệnh đàn-bà, chứng con-gái, các chứng cái trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai nề bệnh ngoài da, cùng nhiều các thứ bệnh khác, nên nên..

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 6 giờ chiều. Ông nói số 314

2047

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng nay bản quán đương sửa soạn in lịch sang năm và đã về được mấy kiểu bia lịch rất ý tứ, rất đẹp đẽ. Sau đây lại in mấy một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

FÉVRIER

16

VENDREDI

Fête du nouvel an annam.

1er jour de 1er mois de Qui-Hoi

壹初

Ngày Canh-thân
Bính-Dần — Sao-Qui — Trực Phá

KY: Kinh-lạc — Ân-sáng — Thổ-ngơ — Kết-vông
Thành-phục — Bình-tang

LỄ NGUYÊN-ĐÁN

Xuất - hành nên đi về hướng Tây-Bắc, giờ Sửu tốt, giờ Thìn cũng tốt.

Vậy nếu các ngài thương gia gần xa cần phải thửa lịch cho qui hiệu thì xin mời lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bia vẽ đẹp nữa.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. BÙI-XUÂN-TRÂNG
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Hỏi kẻ phải đau

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ-hơi, phải đau bụng-đau mà đã chạy thuốc không khỏi, hoặc là tạ không chữa chạy nhờ cả này hỡi những người phải đau khí quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi; hãy hỏi các người phải bệnh lao, nay tôi khuyên các người nên nhớ ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh phổ-thông, vì bệnh ấy là một bệnh trời ấn tự nhuyễn tên. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả anh em người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được. Vậy tôi nói đây quan trọng thế nào các người có bệnh không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 60 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh là thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con có cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi. Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi thì chớ bỏ bệnh đó mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 54 Paul Bert Hà-nội mà bỏ mua một lọ SIRON CHOSEROUM giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, chỉ uống một thìa xúp, nếu một lọ, thì ít lắm khỏe mạnh và hết đau.

BRONC IOSERUM

Một lọ. . . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho đàn bà cũ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ: thứ hung-hung (blondes) và thứ nâu (brune).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu Montès bán, quy-khách nên nhân kỳ kẻo lỡ.

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4$45

Độ 0$65 đến 0$70

Sáu lọ. . . . . 2$50

Độ 3$50 đến 3$70

Thuốc nước bổ huyết

« LE PEPTO KOLA RUBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS

Thuốc (máu-bò) bổ huyết

Mỗi chai phân tư lít. . . 1$00

Một lít. . . . . 3$50

MORRHUOL CHAPOTEAUT

Simple et crésosié. Dầu cá viên sung bổ tỳ và bang chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe, bệnh cảm, về mùa này thường hay hay người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Các đàng: cách 3 giờ đồng hồ uống một viên, rồi uống nước rõ nóng đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì nóng có nhiều nước nóng nói ở người cho nóng đến thì cứ 1 giờ lại lấy khăn.

Bào chế MONTÈS, 54 phố Paul-Bert, Hanoi

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các thật quí ông nào mua thì gửi tiền cho bổ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ ngày hoặc mồng mười tháng tây trở đi cho gọn.

Tiền cứu trợ. — Cấp 30 p. cho Mme Mai-thị-Thinh, làng Lai-sanh, huyện Cẩm-giàng (Hải-dương) là vợ góa thầy cai Ng-v-Đệ mất ngày 2 Août 1922. 35 p. cho Mme Trịnh-thị-Lu làng Dung-vi, huyện Tiên-du (Bắc-ninh) là vợ góa thầy cai Ng-văn-Tuế mất ngày 15 Juin 1922.

VIỆC BẮC-KỲ

PHÚ-THỌ

Tự tận. — Ở làng Bằng thuộc phủ Thuận-thành mới xảy ra một tấn bi kịch rất nên thê thảm. Nghe đâu hai vợ chồng nhà kia, từ khi làm bạn với nhau, vẫn một lòng hòa thuận, nhưng chẳng hay vì sao mà hôm rằm tháng bảy vừa rồi người vợ phải bước chân ra đi. Rồi nay thấy xác đã trương nổi ở ao sen trước cửa đình làng ấy.

Ly-trưởng đã cắt người canh cái xác ấy, và đi lên phủ báo quan để về khám nghiệm.

Ng-đình-Cảnh lai cảo

BẮC-NINH

Tôi cần mua phiếu quốc-trái vô danh, bất cứ năm nào hay trái-phiếu công thương hội mà muốn bán, vậy xin chiếu cố lại M. Ngô-văn-Tiêu, ở tỉnh Bắc-ninh phố Tiên-an, số nhà 163, mà bán. Xin tính theo thời-giá, mua bán phân minh. 2041

LAO-KAY (Trình-thương)

Tình khứ lưu. — Ông giáo Lê-ngọc-Phan bỏ lên dạy học ở trường Sơ-học chúng tôi trên này đã hơn bốn năm trời, ông là một người còn ít tuổi mà đã có chí khí tinh nết, ông rất ôn hòa thành thực, trên quan dưới dân, ai cũng qui mến, ông cầu mẫn lắm, làm hết bổn phận của mình để dắt dìu con em lên con đường tiến bộ, ông lại có lòng quảng đại, yêu trẻ. Khi mới lên, ông còn bỡ ngỡ vì ông không biết tiếng bản xứ thế mà được ít lâu ông đã am hiểu ngay đã nói thổ tiếng, nào tiếng Khách, tiếng Quảng, tiếng Thổ đối lí tiếng Mèn nữa, ông bảo ban học-trò thật là tiến tích. Nay được tin ông thăng hoàn về dạy trường Yên-bái lại là nơi tỉnh nhà, chúng tôi nỗi mừng nỗi tiếc, mừng rằng ông về được gần dưới gối Lão-mẫu ông, sớm khuya thờ phụng, lấy là điều ông thường vẫn mong ước xưa nay; tiếc là tiếc một người có tình khí đáng yêu vậy.

BẮC-KẠN

Cuộc nói chuyện. — Tối hôm thứ năm 7 Septembre vừa rồi, ông Hoàng-văn-Chung, phán sự tòa Sứ Bắc-kạn nói chuyện về bộ Nữ-quân-tử tại Thư-viện.

Dự thính có quan ân Nghiêm-xuân-Quảng quan chánh sở tại, ông Bùi-đức-Long, các ông phán ký các tòa, các sở, các ông giáo, viên quan.

Đúng 8 giờ, thuyết-giả lên diễn-đàn, khỏi cuộc nói chuyện, ông nói vừa đúng một tiếng đồng hồ. Đáng khen nhất là lần nầy ông nói được chăn lắm diễn đàn là lần thứ nhất, thế mà ông nói được một cách rất tự nhiên, lưu loát, không vấp váp lúng túng chỗ nào.

Mấy câu tựa của ông, ký-giả trích-lục ra sau nầy, lại tỏ ra rằng ông là một nhà cổ văn-chương, có tài ngôn luận vậy:

. . . . . .

Tiểu-thuyết cũng như điển-thuyết, dễ-hiểu, rất có ảnh-hưởng đến tinh tình, phong-tục của người đời, cảm hóa nhân-tâm một cách rất có công-hiệu cho nên bộ tiểu-thuyết hay, có văn-chương, có nghĩa-lý, thời người xem cũng tập được nết hay, biết trọng về đường cương-thường, đạo-đức. Bộ tiểu-thuyết nào, bàn những chuyện dâm-ô, vô đạo, thời người xem cũng nhiễm phải tính dở, làm bại hoại cả phong hóa của nhân quần xã-hội.

Hoặng chi ngày nay, đương vào cái thời buổi bàn khai, các bậc thiếu-niên tân học, đủ bên nam-giới, đủ bên nữ-giới, hình như nặng-nhân hai chữ « tự-do, bình-đẳng », tự cho đạo Không, Mạnh khi xưa là hủ, mà những cách ngôn ngữ cổ chỉ phổ nhằng đời nay là hợp thời, thì tình đỏ lại cũng để làm cho họ bắt chước lắm.

Cho nên các nhà trước tác hoặc phiên dịch ra tiểu-thuyết ngày nay, há chẳng nên cẩn thận lắm ru? . . .

Đúng 9 giờ, ông nói xong, cử tọa vỗ tay hồi lâu, rồi đều sang phòng bên cạnh dành quần uống rượu mãi đến hơn 10 giờ mới giải tán.

Nói tóm lại là tỉnh Bắc kạn ta có một thư-viện, lại có những cuộc vui đích đáng như thế, thật đáng làm gương cho các tỉnh khác vậy

Mong rằng cứ mỗi thú năm, lại có cuộc nói chuyện như thế, thời thật là thú-vị vô cùng

Ng.-Đạt.

HONGAY

Thượng bài-thuyền bội. — Ông cử Trịnh-đình-Rư được giấy thuyên chuyển lên dạy trường Bạch-học, đáng lẽ thì ông đi hôm mồng một tháng chín tây, song vì ông trong người khó ở quá, nên lại phải xin phép ở lại một tuần lễ để dưỡng sức, mãi đến mười một giờ đêm thứ bảy 9 Septembre vừa rồi ông cũng quí-quyến mới đáng trình.

Tuy ông đi ban đêm mà các bà con quen thuộc, các ông giáo cũng tất cả các học trò trường Pháp-Việt Hongay ra tiễn đến tận chân ông đồng lắm.

Vậy xin kính chúc ông cùng quí quyến thượng lộ bình an.

Ngô-trung-Ngọc.

PHÚ-LÝ

Việc cải-lương ở huyện Thanh-liêm. Cải-lương là một chính sách rất hay, Nhà-nước cốt để sửa sang lại các tệ-tục trong hương thôn mà muốn chỉnh đốn những công việc ích lợi ấy phải chọn những người đứng đắn để làm chánh hương-hội, làm thủ quỹ, làm thư-ký làm tộc-biểu. Thế mà xét ra nhiều làng hễ muốn làm chánh hương-hội, hay thư ký hay thủ quỹ cũng cả đến làm tộc-biểu đều phải chạy tiền mới được làm, nhiều thì ba bốn chục bạc, ít thì mười lăm hai mươi đồng. Lệ ấy nếu không ngăn cấm được thì cải-lương lại làm một cái mối giúp cho mấy bác những nhiễu mà thôi.

Ngư Ngôn

VIỆC KINH-BỐ

Ngự giá hồi loan. — Bốn giờ hai mươi bảy phút chiều 10 Septembre Hoàng Thượng đã hồi loan đến Huế. Trên từ Lưỡng Tôn-cung cho đến dưới quan lại và hà tánh nhơn dân thảy đều một lòng hoan hỷ biết bao!

Ngày 9 Septembre, quan quyền Khâm-sứ cùng tám vị ấn-quan bên Nam-triều là cụ Võ-hiển-Tôn thất đại nhân cùng cụ Trung-quân-Hường đại-nhơn, quan Tham trí bộ Hộ, Thị-lang bộ Binh, quan Tả-tiểu, quan Hoàng-lộ Ng-bá Trác, Quan đốc-học Hồ-đắc-Hàm, quan Thị-lang bộ Học Hồ-đắc-Duệ và 16 vị thuộc viên vào cung nghênh Ngự-giá tại Đà-nẵng. — Các gare tự địa phận tỉnh Quảng-nam cho đến Thừa-thiên đều có trần thiết hương-án bài bộ, và có chực sẵn nhiều người kỳ lão và học-sinh các trường làng, tổng. Lại Kinh-đô thì hoàn thành nội-ngoại cũng các nơi nha thự công tư đều có trương đăng kết thể và những cách hương-án bài bộ ngày nay lại làm khéo bằng hai ba kỳ trước để nên vẻ chói-lọi rực-rỡ. Trên những cái thể môn kết ở các khoản đường của ta và của người Trung-hoa tuôi đi đến đâu cũng thấy chữ « Tong-hô vạn-tuế » và chữ « Hoa thường cung tụng » và chữ « Cung-chúc vạn an », lại gare Huế, nhứt là nơi ấy trần-thiết bằng ba bốn lần ngự-giá khải-hoàn. Cách dăn bầu thời có đủ kỳ lý nghi-trượng và ngựa xe linh tráng nhứt-nược đủ thức, thật là trang-nghiêm long trọng thay!

Các quan lại hai chánh phó đều ba giờ chiều đã tề-tựu tại đó để chực cung-nghinh Ngự-giá. Và mặc dầu nhưng y cả — lại còn từ Ngọ-môn vào đến Đại-nội cũng trần thiết bài trí đủ thức nghi-trượng, các quan lại mặc trào phục qui hai bên trước Ngọ-môn để qui-nghênh. Các sinh-viên trường Quốc-tử giám cầm cờ Nam-triều đứng trước sân gare rất nhiều; còn thiên-hạ bá-tánh chen chân vòng trong vòng ngoài kể hàng trăm hàng nghìn.

Bốn giờ 20 phút thời có điện tin cho nhà gà Hương thấy tin rằng chuyến xe riêng Ngự giá đã đến gare ty, thời ở gare Huế đốt pháo. Các nơi nhà thờ cùng các chùa đều khởi chuông gõ nghe vang vang từng. Đúng bốn giờ 27 thời chuyến xe riêng Ngự-giá đến nơi. Xe đừng thời phường nhạc đánh khúc quốc-ca, ở Kỳ-Đài phát 21 tiếng súng lớn, Hoàng-thượng, quan Khâm-sứ xuống xe, các quan theo Ngự-giá lần hồi theo xuống sau, Hoàng-Thượng vào phòng nghỉ cùng quan Khâm-sứ để các quan lại vào làm lễ khấu-đầu trong lúc ấy thời phường bát âm nhã nhạc của ta và Tây đánh những khúc thăng bình, còn các học-sinh cùng quan lại thời tung hô vạn tuế. Thật là hoan thanh chấn địa đã nêu vui mừng thay!

Một hồi các quan làm lễ bộ xong thời Hoàng-thượng cùng quan Khâm bước ra trước rồi lên xe tứ mã, các quan lại theo sau thong thả về Đại-Nội. Quan Khâm-sứ đưa Hoàng-thượng đến Nội mới trở về.

Khi Hoàng-thượng tiến Nội thời có cụ Bình bộ Thượng-thư là Lưu-kinh-Đại-thần chực tại Đại cung môn để cung nghênh Ngự-giá. Ở Kỳ-Đài phát ba tiếng đồng thanh là khi ngự giá đã lối loàn cung.

Liền khi ấy Hoàng-thượng cùng nghệ đến Lưỡng Tôn-cung để làm lễ thỉnh-an, rồi đến các quan tôn già làm lễ thỉnh-an xong thời phụng Hoàng-thượng hồi cung. Hoàng-thân vẫn vỗ bá quan mặc thanh phục đến nơi Kiến-trung-lên là nơi Hoàng-thượng nghỉ ấy để làm lễ thỉnh-an xong. đến tối ấy sau khi Hoàng-thượng ngự thiện thời ngự ra Lương tạ để định thần làm lễ Khánh hạ. Lễ ấy làm rất long trọng, sẽ kể ra sau. — Còn như lễ Khánh-hạ công sẽ thiết tại điện Thái-hòa và lễ Cáo tạ Liệt-miếu sẽ chọn ngày làm lễ.

Ngày càng còn những lễ Hoàng kinh ở các chùa cũng sẽ tiếp tục làm sau. Nay hãy kể qua lễ Khánh hạ cũng thần dân làm tại tối hôm 10 Septembre như sau nầy.

Cách thức bài trí và kết-cấu những nhà-làm thì hàng cũng các trò chơi tại trước Phu-văn-lâu như sau nầy:

Tại trước Phu văn-lâu thắng đến bờ sông Hương giang thời ở khoảng giữa dựng một bức bằng cao bước sâu bảy thước tây, bề ngang chừng 20 thước, dưới chữa lối đi, trên kết ba chữ « Thiên-trung nhựt » bằng đèn điện, mỗi chữ tư-vuông chừng bốn thước (bằng sơn đen, chữ viết trắng) lại kết đèn điện vào trong nét chữ). Tiếp với bằng lập thời chừa một khoảng đất trống để mà bát hai bên khoảng, ấy có làm hai dãy thì-bằng để các quan ngồi xem. Tiếp với khoảng đất ấy có nhà Lương-tạ, trong bài-biệt trần thiết đủ thứ ghế đẳng và trương đăng kết thể cực kỳ trang lệ hay-hoàng ở chính giữa có thiết long-tọa để cung nghênh Hoàng-thượng ngự làm để các quan làm lễ Khánh-hạ.

Tiếp với lương tạ ấy thời có kết cái pha kiểu thắng đến giữa sông, lại một cái pha-kiểu ngang thành đàng cuối Đình; pha-kiểu ngang ấy thời tiếp với bốn cái thể làu kết ở trên mặt nước, là cửa Đình-thần Nội-các, Thừa thiên phủ và cửa Thập nhị lĩnh Thổ-hiến ngoại thần. — Bốn cái thể lâu ấy làm toàn bằng gấm nhiều lụa và cây có bon là cực kỳ tinh xảo tinh tang phòng chừng mỗi cái tốn đến từ 1500 cho đến 2000 bạc mới làm nên về trang lệ ngự nga như thế mà đẹp nhứt và lớn nhứt là cái thể-lâu của Nội-thần. Lại có hai cái thể-lâu nữa của quốc-tử-giám và của Tôn-bang Hoa-thương nhưng không liên tiếp với phủ kiểu.

Vậy thời bổng nhiên mà giữa sông Hương đã biến thành một cõi Bồng lai tiên đảo, khiến cho ai nấy trông vào đó mà sinh lòng vui vẻ biết bao!

Từ 6 giờ rưỡi trở đi, từ nơi ký đài cho đến các nơi hoàn-thành nội ngoại, các kỳ đường sá và nhà thự công tư thấy đèn trương đăng sáng vẻ cực kỳ hay hoàng sán lạn, nên đứng chốn cao mà xem, ở xa trông thấy chẳng khác nào một bức địa đồ Kinh-thành về đã các hình bằng đèn phấn trắng ở trên một tờ giấy mầu đen vậy. Hễ đến 10 giờ tối thời ở trên bờ, nơi thời hát bội, nơi thời trống kèn ca nhạc đủ tiếng hát âm; ở dưới nước cũng vui về chơi bời như thế, đó đang xe ngựa tấp nập chen chúc như năm, so với cả mấy năm trước thì lần nầy cũng khá gọi là vui vẻ hơn cả. Đã vui trước mắt lại vui trong lòng cho nên có thể gọi là hơn được vậy.

Mười giờ 15 Hoàng-thượng ngự-làm có quan Khâm sứ và các cụ lớn theo ngự giá đến nơi Lương tạ, nghỉ trượng theo hầu rất nghiêm trang, khi ngự đến nơi long tọa thời tất cả đình thần nội ngoại vẫn vỗ bá quan bái ban đứng trước làm lễ khánh hạ tam khấu đầu xong, thời phường bát đật ra mừa bát, các trò chơi cùng pháo đã các thứ đều đốt một lần; trong lúc ấy thời các quan có dâng Hoàng-thượng quan Khâm-sứ một cốc rượu mừng và khoản đãi tất cả các qui quan qui quyến một tiệc dạ-yến rất là trân trọng.

Hoàng thượng thụ hạ xong thời cùng các quan bước xuống phá kiều ngự ra xem các nơi Thể lâu ở giữa sông; lúc ấy thời rất là náo nhiệt lắm, nghĩa là trong sân cái thể lâu nơi nào cũng đốt pháo và đánh trống thổi kèn, còn hai bên phá kiều mỗi khoản chừng một thước lại kết một cái pháo thăng thiên hoặc các thứ pháo bông khác, và hai cây pháo bông rất to kết trước bến đều đốt một lần cả. Các nơi thuyền, bồng và đò các nhà tư cũng khí lý khỏi ca xướng một lần và tiếng reo mừng vang dậy chấn động gần xa.

Hoàng-thượng ngự vào các nơi Thể-lâu, trước cả là thể-lâu của đình-thần, rồi đến nội-thần, tiếp đến Thừa-thiên-phủ rồi đến thể-lâu thập nhị đình thổ hiến. Vào đó Hoàng-thượng ngự xem có ý đẹp lòng, vì cách trần-thiết bài-trí của nơi ấy đã có về trang lệ ngự nga, lại có về thanh nhã lý ký, xem khác hẳn thường lối cũ. Ấy vì có quan Nguyễn-Hiền, Tham-tri bộ Công quan Ưng-Ấn tri-lang bộ Hình và quan Đặng-cao-Đệ Hướng-lộ; ba ông đã có tài lại có tử và đã hết công phu xem xét làm nên một về rất có cái đặc-sắc khác thường; lại thêm có ông Võ-Chuẩn và Tôn-thất-Lương là tham-tá và phán sự phủ Khâm-sứ có công mười người danh-cầm đã đàng khúc nhạc lên quan Thống-chế Joffre đến Huế, đến đánh mấy khúc nhạc Nam bộ Yên hoa. Trong khi Hoàng-thượng ngự làm phúc đơn nhạc tức ấy thật đã nên điều tuyệt!

Khi Hoàng-thượng đã ngự xem khắp cả các thể-lâu thời trộm thấy thành nhân bữu hỷ, ấy đã chứng

(Xem trang tới nữa)

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường thu đã sát đăng Bác-sĩ bội-tinh.
Nguyên chuyên về noozi-khoa tại bệnh viện Tenis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập Huế
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các bệnh lậu, bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh: 1 ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
KHÁM BỆNH: Giờ 3 đồng một lần
2016

Bà Isis ở Haiphong
Trong ba ngày thứ hai thứ ba và thứ tư 11-12 và 13 Septembre này bà Isis sẽ ở Haiphòng nhà Hôtel du Commerce.
Giờ tiếp các qui khách:
Buổi sáng từ 9 giờ đến 11 giờ 1/2.
Buổi chiều từ 2 giờ 1/2 đến 6 giờ 1/2.
Đến ngày thứ năm 14 Septembre này bà lại lên Hanoi trọ ở Hanoi-Hôtel, phòng số 11.
Lần này bà chỉ ở Hanoi có một tuần lễ nữa mà thôi.

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lắm ra không đổi được, lại biết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tử rằng để có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ:
« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-sở ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.
Nay kính,
Ed. Montès,
54 Rue Paul Bert Hanoi.

MỸ-SƠN
Số nhà 118, phố hàng Bông
HANOI
Cuối tháng này hiệu MỸ-SƠN sẽ dọn xuống hàng Trống, số 53. Có tủ hàng bán, xin các ngài lại số nhà 118, phố hàng Bông mà mua.
3330

Ai có giấy quốc-trái bất cứ năm nào, hay giấy trái-phiếu riêng của các hội Công-thương mà nay muốn bán thì xin đem lại hiệu Đức-long, ở số 80, phố Mã-mây, Hanoi, chậm-nhứt theo thời-giá, mua bán phải chăng.
Qui-khách ai có thứ hàng gì ế không có chỗ bán, xin mời đến chậm-chước hay là viết thư đến, bảo-hiểm xin kết sức cẩn-trọng mua bán giùm cho bằng được như ý các ngài.
ĐỨC-LONG-HIỆU
cẩn-bạch.
2059

Các nhà mua điện nên biết

Công-ty Điện-khí Đông-pháp có lời đề các nhà mua điện biết rằng giây mắc điện vào nhà, nhiều chỗ gần với cây cối, nên khi mưa khi gió cành cây thường dụng-chạm phải giây điện, làm cho điện chia đường, mà đến tắt không cháy được. Vậy khi nào giây điện gần cây cối như thế, các nhà mua điện nên báo ngươi sẻn cành cây đi cho khỏi ngăn-trở việc lấy điện.

Nếu nhà chủ có lời với Công-ty, thì Công-ty cũng có thể làm việc ấy hoặc trông nom việc ấy giùm.

3321

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ năm:
NGHĨA TRONG TAO-KHANG
Giúa đời bạn, sang đời vợ, tích hát nầy là một cái gương chói lọi cho những kẻ có tình ấy.
Tối thứ sáu:
NGHÌN VÀNG MUA
LẤY TRẬN CƯỜI
Vua Tì vương chỉ vì say mê Bao-tự, mà làm hết cách cho nàng phải cười, cũng vì trận cười ấy mà mất thành mất nước.
Tối thứ bảy:
THẤT HIỀN-QUYÊN
Là một tích bi-kịch rất thảm thiết. Sự tích rất hợ khéo, không cần phải nói cho lắm, các ngài cũng đã biết là một tích rất có giá-trị, một bài học tuân-lý cho những kẻ có tình chung cay ác nghiệt.

CINÉMA PALACE

Nhà chiếu-bóng lên phố Paul Bert

Tuần lễ từ thứ tư 13 đến thứ ba 19 Septembre 1922

TUẦN LỄ ĐẠI-HỘI

Ba buổi ban ngày thứ nhất và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÁI CON »
Hồi I, và II
Nghỉ
Hồi III và IV
« CON PHƯỢNG MÁI CON »

CUỘC ĐIỀM-BINH LỄ CHÍNH-CHUNG Ở LONGCHAMP

Rất buồn cười
CHÀNG CHARLOT ĐI CHƠI

Ngày nào cũng có mặt, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy.

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門街庫行內河京東
Chúng tôi có rất kính trình các qui-khách biết rằng hiệu chúng tôi mới có một hạng hàng rất tốt như: ngọc-thạch, hổ-phách, mật hoạ chúng nhẫn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quit, v. v. ở Hong-kong sang.
Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp đặc biệt, mà đủ mua cho ít nhiều mặc lòng, nhất luật đối đãi, tinh giá thật rẻ.
Chúng tôi lại mới thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ học cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, họ đều làm được cả.
Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho các qui-khách mãn-ý mới nghe.
2022

Scanned with CamScanner

cho cái lòng nhiệt-thành của thiện-dân nội ngoại đã tỏ nghĩa tôn-quân thân thượng mà bày ra một lễ khánh hạ. Hoàng-thượng ngài đã vì quốc vì dân mà viễn-hiệp quần sanh, nay mực giá hồi loạn đã được vạn an là đã thỏa lòng nguyện của trăm họ, mà càng ngưỡng đức của Thánh-nhân vậy. Đến 10 giờ 45 thời ngự giá hồ-cung, còn các quan lại nhân dân thời cứ vui chơi mãi cho đến sáng mới hết.

Các qui quan qui quyến bổn ấy rất lấy làm vui về mà đối với cảnh-tượng ấy xem cũng có hỷ-dương, cho nên các nơi nhà tư của họ cũng có thấy kết hoa treo đèn, có ý vui về lắm, ấy mới thật là nghĩa Pháp Việt tương thân đã biểu hiện ra một cách rõ ràng như thế thật là nên mừng nên ấy lắm vậy.

Lễ khánh hạ này làm đến 3 ngày. Bản-quán cũng chụp mấy tấm kính chúc Hoàng thượng vạn an và xin cùng với quốc-dân đồng thanh ma xưng-hô vạn tuế.

Cái nghĩa hữu-ái sai lầm. — Cách vài hôm nay, hội Sử-tôn hữu-ái nhóm hội-đồng để xét một việc của hai ông hội-viên ở tỉnh Quảng-ngãi bất bình nhau vì một chuyện để làm cho cái tôn-chỉ hữu ái phải trái nẫu.

Nghe rằng ông phán L. làm đại-biểu hội-trưởng ở tỉnh ấy, ông phán T. làm hội-viên. — Một hôm ông T. được tin bà thân-mẫu tạ thế ở nơi quê nhà thời ông có đạt tương việc ấy cũng ông phán L. Theo chương-trình của hội ấy thời mỗi khi song thân của một hội-viên từ trần thời hội có trợ cấp một món tiền ba mươi đồng, thế thời dùng-ẽ. Ông L. được tin ấy phải liệu làm sao cho việc ấy được hoàn toàn, trước là trọn cái chủ-nghĩa của hội, sau là trọn cái nghĩa-vụ của mình mà hội đã phú thác cho một cái trách-nhiệm đại biểu của hội.

Song chẳng may xử sự ra làm sao mà ông phán T. không thể nhận non được, nên đã làm giấy kêu nài với ông chủ hội.

Sau khi nội đã xét được đầu đuôi việc ấy thời có nhóm hội-đồng để xử trí việc ấy, nhưng vì nội viên nọp không đủ, cho nên ông chủ hội đã làm tờ thông tư cho hết thảy hội-viên ở Huế ở ấy rằng muốn cất cước đại-biểu hội-trưởng của ông phán L. và bỏ ý-kiến hội-viên ra thế nào, thời có ông muốn xử hoà, lại có ông cũng đồng ý-kiến với ông chủ-hội. Hai lẽ ấy hiện đương phân vân, chẳng biết bên nào là phải; đi đến đâu cũng nghe người ban luận cho ông L. phải ông T. trái, lại có người cho ông T. phải, vân vân.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Sắp có có dữ. — Có tin rằng hai có đỗ, một người Trung-kỳ và một người Nam-kỳ đời sang Fort-Bayard chưa biết kỳ tận nào trở lên, thật là một tin rất mừng vì xưa nay có người nào sinh đẻ thì công việc về tay mấy người khán-hộ đàn ông, nhiều người thấy thế lấy làm xấu hổ, vậy thương làm người có thai độ bốn, năm tháng lại phải về nước nhà mới sinh nở được.

Một con đường mới. — Trong vòng bảy tháng nay, quan thổ-biển de la Brosse mở mang nhiều công việc ích lợi lắm. Như cái lạch ở phố Baudoin thì nay dương lấp đi làm nhà, sắp thành một phố to nhất, cái lỗ lợn đổ xuống sau trại lính thợ xanh, còn nhà lò-lợn ở phố Baudoin chắc thành một cái bốc cực. Hiện đương mở con đường từ phố Clémenceau ra tới chợ, nhân dân thấy mở con đường này nước lòng mừng rỡ vì con đường này tiện cho mấy phố dưới lắm.

BÁN BUÔN, BÁN LẺ

Các thứ hàng tơ lụa Nhật-bổn, hàng tây, hàng tàu và hàng Saigon v. v.

MỚI SANG:

Vải impressible may áo đi mưa, nước nắng giặt vẫn đẹp và tốt, lại mặc nhiều việc giấy đến, mua mau hộp biết.

Cần hàng, cần có thợ may tây và bồi là rất khéo.

Kính cáo

NAM-THỊNH

Soieries et Tailleur
Quincaillerie
HANOI

2015

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÉS

Quan Bào-chế hạng nhất, Docteur en médecine

Phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-CARD, in các thứ đau mắt.

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chích a-phiên

SOLUTION P. HOLBÉ

2 ống một

Thuốc luật mới ai muốn dùng thuốc nọc phải có đơn quan Bổ-chính Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »

1 00 một lọ

Thuốc bổ máu, bổ thần-kinh, chữa một lần nhiễm độc cũng có thể khỏi mà lại không phải kiêng cữ.

Máy thứ bán-hiệu hay bán :

Các thứ thuốc nước đựng lọ tròn để bỏ vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc hiệu gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc no con SIROP PECTORAL các-cô, bổ-phổi.

Thuốc lào chữa người lớn đang được thời

Thuốc lậu hiệu 5109 PBS

thuốc nóng = 2 00 to 30 viên

Thuốc lạnh = 0 50 một chai

Chữa các chứng lậu, chẳng kì mới hay cũ, nặng thuốc cũng hết, antiseptique và thứ thuốc blennorrhagie của Bản-hiệu chế thuốc này đã chữa được có số người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »

1 00 một lọ

Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không đều, lạng lạng, bệnh kinh dơ đen mình, phụ-nhân đau bụng, đẻ con, uống thuốc này đều mạnh như bẻ gãy, mà thuốc này lại không có chất độc.

ĐỒ BUỘC THUỐC

ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MO-SÊ

Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure

Bán cuốn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DẺRÉ »

Ở 60 một chai 1/4 lít-rem

Trị bệnh giang mai tốt lắm mới hay cũ. Dùng thuốc này rồi thì nên uống thuốc này cho tiết nọc! Dùng thuốc khác rồi càng cần phải uống thuốc này thì mấy chất thối bẩn được! Thuốc này rất hay, rất quí, vì chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ ích cho người có bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn lít-rem. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-bỏ rằng, phàm những số tiền qua hai hào (0$ 20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 01 đến 10 (0$ 04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

CÁC TIỂU-THUYẾT CỦA BẢN-QUÁN

BA NGƯỜI NGHĨ LÀM PHẢ-THỜ
của Ng.-văn-Vinh dịch, giá. 3 : 00

ÁY AI HẸN NGỌC THỀ VÀNG
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0 ,50

THUYỀN TÌNH BỂ ÁI
của Ng.-đỗ-Mục dịch, giá. 0,60

Ngài nào muốn mua, xin viết thư cho ông Bùi-xuân-Thanh là quản-lý nhà in Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Tiền cước gởi ngoài.

Kính trình các quý-khách hiểu cho bản-hiệu chuyên môn đóng đồ sẵn để bán để tất cả các kiểu mặt rất thanh-nhã, rất sạch, rất bền, kể-cả mẫu Tàu, kiểu Tàu, kiểu Annam và kiểu Nhật; đồ bày bán có, buồng tiếp khách, buồng giấy, giường hàng trạch sơn đen, giập, chân quỳ, sập, bộ và tủ thờ đương. Trong vườn của bản-hiệu có nhiều thợ mộc, thợ chạm rất khéo, xin mời các quý-khách chiếu cố lại nhà cho bản-hiệu xin tỉnh giá trung-bình, các quý-khách muốn đóng bằng thứ gỗ gì xin bản-hiệu xin đóng đúng một thứ gỗ theo như ý các quý-khách, không dám lầm sai. Xin nói để các quý-khách hiểt bản-hiệu cốt có cạnh-tranh để mưu-lợi bằng các quý-khách xem, bây giờ vừa hết bán hiệu đang chế thêm kiểu mẫu mới nhờ để in thêm, hễ khi nào xong, bản-hiệu lại xin đăng báo cho để các quý-khách biết

TRẦN-BÁ-VI dit VĨNH-XƯƠNG

Tay thợ Pellerossa, Hanoi

2021

RƯỢU

QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ

dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI

NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong,

và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2051

Nhà Bán-đồ ở TÂM-TÂM ở Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bán cơm thường tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tuỳ ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-riêng cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2041

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haïp-Haïphong

Ở BẾN CẦN THƠ — Chúng tôi kính trình các quí khách biết rằng chúng tôi mới bắt được mấy người nhà quê mạn trên đem rã nhỏ đất cát có lẫn phốt-phát (phosphate) giá 6$ bán và bán-giá rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bón phốt-phát thì hoa gốc cũng nhà hơn nên thổ hết khôn, không có thứ bột nào nhỏ bằng.

Vậy các quí khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phải phốt-phát giả, rã nặn cần thật để bón phốt-phát ra xem, nếu thấy bột không được nhỏ thì đừng nên mua.

Nếu mua Phốt-phát mà ngại hoặc là giá thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Hễng nên có bất được người bán phốt-phát giả mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi sẽ thưởng 20$00.

GIÁ PHỐT-PHÁT. — Phốt-phát bán tại nhà máy ở Haïphong giá như sau này :

25$ 00 một tấn (Ou tonne de 1000 kilos) hiệu « PH. 19/24 ».
25 , 00 — — hiệu « PH. 3 ».
20 00 — — hiệu « PH. 2 ».

Phốt-phát hiệu « PH. 19/24 » rất bổ-rường đất chua, đất mặn.
Phốt-phát hiệu « PH. 3 » để bón rường đất ngọt. Bột phốt-phát hiệu này thì nhỏ hơn hết, bột-phốt-phát hiệu « PH. 19/24 ».
Phốt-phát hiệu « PH. 2 » để bón rường đất ngọt. Bón rường đất chua, đất mặn thì lợi cũng kém hiệu.
Phốt-phát hiệu « PH. E » này là một thứ phốt-phát chúng tôi mới chế nhận lấy mấy năm bột Potasse (Bột-lợi) ở bên Tây đem sang.
Dùng thứ phốt-phát hiệu « PH. E » này mà bón cho thứ rau (Légumes) nhất là bắp cải thì thật là tốt lắm.

CÁCH BÓN. — Bón mỗi mẫu ruộng hai tạ 200 cân tây với trước năm mươi ngày với cây cũng được hay cây trước năm mươi ngày rồi với phốt-phát cũng được.

HÚA LẠI TRẢ KHÔNG. — Bao gai không (sac en jute vide) hãy còn lành lặn mà đem hoàn lại cho mấy ở Haïphong thì giá một một cái là một hào chỉ (0$10) Nếu bao rách và hơi thủng thì không nói không nhận nữa.

Có các chi hành, cần hỏi cùng điều gì xin cứ lại nhà giấy nhé, tôi ở tại nhà máy ở Haïphong, chúng tôi xin tiếp, hay có giấy đến cho chúng tôi xin có giả lời ngay.

2050

PHAN-ĐỨC-THÀNH

HANOI — 2, Rue des Cantonnais, 2 — HANOI

GRANDS MAGASINS :

Soieries Chinoise, Française, Tonkinoise et diverses étoffes

GROS & DÉTAIL

MUỐN BÁN : Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng ngoài Bắc và các thứ vải, vân vân

Lại có máy quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

Bản-hiệu lại có bán vàng điệp Vĩnh-Thịnh-Long chính hiệu nữa.

MỚI CÓ SANG

Kỹ tàu Pháp vừa rồi bản-hiệu mới nhận được các thứ kính nó-sinh; xin tạm liệt giá như sau này để các quí-khách gần xa khi dùng cho tiện :

Kính xem sách mài tơ mặt tròn, cạnh đối mài, gọng plaqué or, 12 carats garantie, cả cước . . . . . 5$50

Kính đen và mài tả cạ mặt tròn, cạnh đối mài, gọng plaqué or, 12 carats garantie, cả cước 4.80

Kính giả và cận thị, gọng bạc, vàng, mạnh đổi mới, cả cước 4.50

Bán tại hiệu

LY-SENG-BAO

62, Phố hàng Đào, Hanoi

2022

No 184

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Liêm tri-huyện kiêm rằng :

— Nếu vậy tiểu-thư thật là một người có chí ! nay xin tiểu-thư hãy tạm về, để tôi bẩm với thượng-quan, rồi cùng *Bằng-phác* đưa tiểu-thư lên Kinh, vào bộ-kiến thánh-thượng.

Nàng *Tường-vân* cảm ơn mà nói rằng :

— Nếu tôi được tiến Kinh thì sẽ xin hậu-tạ.

Nói xong, cáo từ lui ra, lại lên kiệu về nhà *Bằng phác*. Vợ chồng *Bằng phác* từ bấy giờ tiếp đãi một cách rất cung-kính. Lại nói chuyện trong huyện *Lôn minh* về phủ *Vân-nam* có một nhà đệ-nhất-thị, tư bản kể hàng trăm vạn, tên gọi *Hạng-long*, tên tự là *Bảo-tị*.

Năm ấy tuổi ngoại ngũ tuần, lấy một người vợ và ba người thiếp. Ba thiếp sinh được 4 trai 3 gái. Người vợ là *La-thị*, chỉ sinh được có một đứa con trai, tên gọi *Hạng-thảo-hoa*. Quyền tiền làm tri-châu ở châu *Đại-an* tỉnh *Sơn-đông*. Sau lại sinh thêm được một người con gái tên gọi *Nam kim*.

Khổ một nỗi *Nam kim* có phần hảo-hao giống *Mạnh lệ quân*, chỉ vì thân-thể dẫy-đà, lại không biết chữ, mà tâm-tính giáo-quyệt. Từ thuở nhỏ đã bừa gả cho nhà bọ *Chung*, đến năm 15 tuổi, chưa kịp làm lễ cưới thì người công-tử-ấy chết.

Nhà bọ *Hạng* có một mình vợ chồng ba đầy-tớ : coông là *Hầu-ngũ*, vợ là *Quế hương*. Hai vợ coông tên này nguyên là người nhà *Mạnh-tử-nguyên* trước, chỉ vì có tình gian-dối nơi lẻo, cho nên *Han* phu-nhân đuổi ra.

Chúng về ở với nhà bọ *Hạng*, vẫn thường kiếm nàng *Nam-kim* khổ một giống *Mạnh* tiểu-thư, lại nói chuyện cho nhà bọ *Hạng* nghe rằng :

— *Mạnh* tiểu-thư con số-sỉ thì năm nay 19 tuổi nhưng ngày nay không phải là cuốt rồi cắc cũng đã cạnh. Nếu còn thì-thì thì năm trước trung-hiếu-vương nổi triều, thiên-tử ai lại không biết, sao *Mạnh* tiểu-thư không chịu ra nhận. Hãy giờ có-nương nhà ta rất giống khổ một *Mạnh* tiểu-thư, ta nên trình huyện-quan, nói dối là *Mạnh* tiểu thư, để đưa lên Kinh kết duyên cùng nhà *Hoàng-phủ*. Khi đã kết duyên cùng nhà *Hoàng-phủ* rồi thì ta đây thật là được nương thế phú-quí vô cùng.

Hạng-long mừng-rỡ mà bảo rằng

Nếu được như thế thì con trai ta ắt chóng thăng quan, mà ta đây cũng thành ra thân-thích với một vị vương-ước.

Nàng *Nam kim* cũng mừng mà bảo rằng.

— Chỉ sợ còn con nữ-tỳ *Vinh-loa* thì biết nó tính sao ?

Vợ chồng *Hầu-ngũ* muốn cho nàng được vui lòng, mới tâu trình mà thưa rằng :

— Quả là nhà ta đến ngày thịnh vượng ! Con nữ-tỳ nầu có-nương tên gọi *Thu-tố* kia diện-mạo và niên-kỷ, thật đúng con *Vinh-loa* như một.

Nàng *Nam-kim* nghe nói, không tin mà rằng :

— Có lẽ nào cả chủ và đầy-tớ đều giống khổ một được !

Hầu-ngũ và *Quế-hương* nói :

— Quả-nhiên là trời sinh, thật người cũng giống, chúng tôi không dám nói dối.

Nàng *Nam-kim* nói :

— Nếu vậy hay lắm !

Hạng-long nói :

— Rằng hay thì thật là hay, nhưng khi đối với quan trên, biết nói dối thế nào cho được ?

Nàng *Nam-kim* nói :

— Khi đối với quan trên, thân phụ cứ để tôi 4 năm trước, hoặc đến ngày 3 tháng 6 có một chàng thanh sinh công-tên bốc xin vào ngủ trọ. Chàng thư-sinh tự xưng là *Vương, nhiếp-thừa*, còn tên bộc là *Vinh-loan*, nhân vì cha mẹ bị rạo, bỏ nhà trốn đi, cho nên thất trọ lần lần đến đi trốn. Tôi thấy chàng đang độ thiếu niên, lại là người có học-thức, mới thương tình mà mời ở đây học. Đến ngày 22 tháng 6 gặp ngày mùng thọ, tôi có sửa tiệc mời khách, hãy giờ chàng thư-sinh họ *Vương*, kia say rượu, về phòng yên nghỉ, tên thư-đồng thảo giấy, liền trông thấy chiếc giầy thêu ở trong. Vợ chồng tôi biết là con gái, đó bèn sai tỉnh thì nàng nói là con gái họ *Vương*, vì người chồng đi xa, không thấy âm-tín, mà cha mẹ thêm cần, muốn ép gả cho người khác. Vợ chồng tôi trọng là người trinh-liệt, nhận làm nghĩa nữ. Hai thầy trò lại cải nữ-trang. Vừa rồi thấy có yết-thị tìm *Mạnh* tiểu-thư, nàng mới chịu nói thực. Bởi vậy tôi phải thông báo.

Hạng-long nói :

— Coi sự quan trên hỏi khi *Hoàng-phủ thiếu-hoa* được phong vương, có sao lại không ra nhận thì biết nói thế nào ?

Nàng *Nam-kim* nói :

— Nầm trước chưa nhận là còn muốn thử xem Trung-hiếu-vương có tình hay không, nay thấy yết-thị, biết đâu Trung-hiếu-vương còn nhớ tình cũ, tên xin thiện-tử, cho nên mới chịu nhận.

Hạng-long khen rằng :

— Con gái ta thật là tinh khôn quá !

Nàng *Nam kim* nói :

— Còn một việc này rất khẩn yếu : cha con *Mạnh* thượng-thư đang làm quan tại triều, khi tôi ra nhận, tất hỏi đến những việc trong nhà, những tên nô-bộc thuở trước, những lúc bước chân ra đi để lại vật gì thì nói làm sao ? Vậy ta cần phải bồi tỏ xem đường nhan *Mạnh* thượng-thư thế nào, còn nô-bộc trong nhà tên họ những gì và tác *Mạnh* tiểu-thư bước chân ra đi để lại vật gì thì mới không đến nỗi ngỡ-ngơ.

Hạng-long mừng mà bảo rằng :

— Con biết lo xa như vậy thì thật nhà ta có phúc to lắm !

Nàng *Nam-kim* nói :

— Người ta nếu không lo xa thì rất có sự quan ngại.

Nói xong, lại bồi *Hầu-ngũ* rằng :

— Sự tình nhà bọ *Mạnh* những thế nào, nhà-ngươi nên nói rõ cho ta nghe hết, bấy giờ sẽ đi báo với huyện-quan.

Hầu-ngũ nghĩ thầm : Việc này nếu ta không biết lấy lẽ thì chẳng bóa ra ngày-dại lắm thay ! Nghĩ vậy liền đáp :

— Trong khi thăng-thốt, tôi cũng không được nhớ cho lắm, xin hãy thư-thả, để tôi bồi lại nội-nhân tôi.

Nàng *Nam-kim* nghe ý, lại bảo *Hầu-ngũ* rằng :

— Ừ ! nhà-ngươi về ngay, cho nên nghĩ-ngợi cho kỹ thì mới không đến nỗi bỏ sự.

Hầu-ngũ vâng mệnh, liền vào thuật chuyện cho vợ là *Quế hương* nghe và bảo rằng :

— Việc này nếu không được tiền thì khi nào ta chịu nói.

Hồi lâu, nàng *Nam-kim* lại sai nữ-tỳ gọi vợ chồng *Hầu-ngũ* đến, đem 10 lạng bạc thưởng cho *Hầu-ngũ*, lại đem một cành kim-thoa trang-sức cho *Quế-hương* và bảo rằng :

— Vợ chồng người cứ đem sự-tình nhà bọ *Mạnh* và dung-mạo *Mạnh-tử-nguyên* thế nào nói thực cho ta nghe. Khi ta tiến Kinh, cho-hay vợ chồng người đi theo liền được thăng-thưởng thì hãy gió-vợ chồng người theo ta vào ở vương-phủ, chung hưởng phú-quí.

(Còn nữa)

Cartière Viennoise — Imprimerie de Trung-Bắc Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN